

KOMPASS:
GRIS

Tillgång till råmjölk för alla smågrisar

Den livsviktiga råmjölken

Råmjölk är livsviktig för smågrisarnas överlevnad, tillväxt och immunförsvar. Den innehåller antikroppar som skyddar mot infektioner under grisens första levnadsveckor. För att ge alla smågrisar bästa möjliga start är det avgörande att de får i sig tillräckligt med råmjölk under de första levnadstimmarna.

Skydd mot infektioner

Till skillnad från människor föds grisar utan ett fungerande immunförsvar – de får inga antikroppar via moderkakan under fosterlivet. Därför är de helt beroende av råmjölken från suggan för att få skydd mot infektioner.

Kritisk tidsperiod

De första sex till åtta timmarna efter födseln är avgörande att smågrisen får i sig råmjölk. Under denna period kan grisens tarm ta upp hela antikroppar direkt från råmjölken. Därefter minskar upptaget snabbt och efter 24 timmar är upptaget av antikroppar i princip noll.

Uppdelat ansvar

Lägg tiden på att ge smågrisarna energi så att de själva orkar dia och låt suggan ta hand om digivningen.

Se till att alla grisar diar inom 1–2 timmar efter födseln.

Så säkerställer du tillgång till råmjölk:

- Övervaka grisningen noggrant och hjälp nyfödda grisar snabbt till spenen, särskilt de minsta och svagaste eller de som föds sist att hitta en spene.
- Se till att alla grisar diar inom en till två timmar efter födseln. Hjälp grisar som inte kommer igång direkt.
- Fördela grisarna mellan spenarna om suggan har många kultringar. Använd skiftesdigivning om suggan har fler kultringar än fungerande spenar – se Kompass DI2 Skiftesdigivning ger råmjölk till alla.
- Stödmatning kan behövas vid stora kullar eller om suggan har dålig mjölkproduktion. Se Kompass SM2b om stödmatning.
- Ha fryst råmjölk i beredskap från andra suggor och använd vid behov – det kan rädda liv vid stora kullar eller i kullar där suggan har låg mjölkproduktion.
- Bevaka att alla grisar får i sig minst 10–15 ml råmjölk och 200 ml mjölk första dygnet, helst så snart som möjligt. Se Kompass SM2c för faktorer som indikerar på att grisarna fått i sig tillräckligt med mjölk.
- Om en gris inte orkar dia, trots tillförsel av värme och energi, ska den avlivas av djurskyddsskäl.